

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY VII

ROK SZKOLNY 2026/2027

Opracowano na podstawie: uszczuplonej podstawy programowej z 2024 r. oraz programu nauczania języka polskiego „Między nami” - GWO

I. Zasada oceniania: Ocena celująca oznacza bardzo wysoki poziom opanowania materiału klasy, samodzielność, analizę, syntezę, ocenę i twórcze zastosowanie wiedzy, a nie realizację treści ponadprogramowych. Zgodnie z podstawą programową uczeń klas VII–VIII spełnia również wymagania określone dla klas IV–VI. Wymagania mają charakter kumulatywny i zostały sformułowane z użyciem czasowników operacyjnych, a oceny różnicują poziom samodzielności, poprawności, rozumienia, stosowania, analizowania, interpretowania, oceniania i tworzenia. Zakres treści odpowiada materiałowi przypisanemu danej klasie w programie „Między nami”.

OBSZAR I ZAKRES TREŚCI	WYMAGANIA EDUKACYJNE				
	OCENA				
	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE Zakres treści: uważne i krytyczne słuchanie; notowanie; analiza i interpretacja tekstów; rodzaje literackie i ich cechy; gatunki i formy przewidziane w programie; narrator, podmiot liryczny, bohater; świat przedstawiony i kompozycja; symbol, alegoria, ironia; środki stylistyczne, retoryczne, fonetyczne, słowotwórcze i składniowe; konteksty historyczne, społeczne i kulturowe; wartości estetyczne i etyczne; teksty literackie, publicystyczne, informacyjne, filmowe, teatralne i plastyczne; perswazja i manipulacja.	1. wyławia główne informacje i zapisuje krótkie punkty 2. określa temat; wykonuje polecenie; odróżnia fakt od opinii; wskazuje tezę lub argument w prostym komunikacie 3. rozpoznaje termin, neologizm, zdrobnienie, zgrubienie i frazeologizm 4. nazywa problem egzystencjalny i przywołuje przykład z tekstu 5. rozpoznaje epikę i lirykę; wskazuje narratora/podmiot, bohatera i podstawowe środki 6. rozpoznaje dramat i wskazuje akt, scenę oraz tekst główny/poboczny	1. sporządza uporządkowaną notatkę i nazywa własne odczucia 2. określa problem; selekcjonuje informacje; rozpoznaje aluzję, sugestię i ironię; odróżnia informację od komentarza i oceny 3. rozpoznaje homonim; odróżnia literaturę piękną od tekstu naukowego/popularnonaukowego/publicystycznego 4. formułuje własną opinię i porządkuje informacje do wypowiedzi 5. nazywa elementy fabuły i kompozycji; rozpoznaje symbol, alegorię i ironię 6. wyjaśnia funkcję podstawowych elementów konstrukcyjnych; rozpoznaje komedię	1. selekcjonuje informacje według znaczenia; porównuje wykonania tekstu 2. wyciąga wnioski, uogólnia i cytuje właściwy fragment; wskazuje tezę, argumenty i wnioski; określa intencję mówiącego 3. wyjaśnia funkcję wskazanego słownictwa i klasyfikuje tekst na podstawie cech 4. porównuje postawy i wartości, odwołując się do tekstu i doświadczenia 5. analizuje funkcje narratora, podmiotu i środków artystycznych; porównuje utwory 6. wskazuje cechy komedii i elementy dramatyczne w balladzie/satyrze	1. krytycznie ocenia wykonanie, uzasadniając opinię środkami głosowymi i sensem tekstu 2. analizuje zależność między intencją a środkami językowymi; interpretuje ironię, sugestię i argumentację 3. analizuje wpływ doboru słownictwa na styl i funkcję wypowiedzi 4. analizuje konflikt wartości i uzasadnia własne stanowisko kilkoma argumentami 5. interpretuje sens symboliczny i ironiczny z uwzględnieniem kontekstu 6. analizuje funkcję konstrukcji dramatu i cech gatunkowych 7. interpretuje związki między dziełem	1. syntetyzuje wysłuchane treści w funkcjonalnej notatce i formułuje samodzielną, precyzyjnie uzasadnioną ocenę 2. krytycznie syntetyzuje wypowiedź; ocenia spójność argumentacji i samodzielnie uzasadnia odczytanie intencji 3. interpretuje funkcje zróżnicowania leksykalnego i samodzielnie uzasadnia przynależność tekstu do określonego typu 4. formułuje dojrzałą refleksję nad uniwersalnym problemem, syntetyzując teksty, doświadczenia i konteksty 5. samodzielnie problematyzuje utwór i syntetyzuje funkcje kompozycji, narracji, obrazowania oraz kontekstów 6. interpretuje wpływ rozwiązań dramatycznych na

	7. rozpoznaje wywiad, artykuł, reklamę, komiks, obraz, grafikę i plakat 8. wskazuje muzykę, mimikę, ruch i scenografię w filmie/spektaklu 9. odczytuje sens dosłowny i wskazuje prosty kontekst 10. rozpoznaje podstawowe cechy fraszki, pieśni, trenu, ballady i komedii; wskazuje symbol, alegorię lub ironię. 11. wskazuje podany kontekst historyczny, społeczny lub kulturowy i łączy go z tekstem.	7. odróżnia tekst literacki od naukowego/popularnonaukowego; wskazuje rolę tytułu i podstawową funkcję reklamy 8. posługuje się pojęciami plan filmowy, scenariusz, scenografia; opisuje wybrany element 9. rozpoznaje sens przenośny/symboliczny; nazywa wartość lub problem egzystencjalny 10. wskazuje cechy poznanych gatunków i rodzajów literackich; wyjaśnia prosty symbol, alegorię i ironię. 11. wyjaśnia podstawowy związek utworu z kontekstem.	7. analizuje cechy wywiadu i artykułu; omawia kolorystykę, symbol i alegorię w dziele plastycznym 8. wyjaśnia funkcję pozajęzykowych środków i analizuje scenę 9. wykorzystuje kontekst i rozpoznaje aluzję; posługuje się pojęciami wartościującymi 10. porównuje cechy epiki, liryki i dramatu oraz poznanych gatunków; analizuje funkcję symbolu, alegorii i ironii. 11. wykorzystuje trafnie dobrany kontekst do uzasadnienia interpretacji.	plastycznym i literackim oraz funkcję reklamy i komiksu 8. interpretuje film/spektakl, łącząc środki z problematyką i wartościami 9. buduje interpretację z kilkoma kontekstami i uzasadnia odczytanie aluzji oraz wartości 10. interpretuje funkcję gatunku, kompozycji i środków retorycznych w kontekście problematyki i wartości. 11. zestawia kilka kontekstów i wyjaśnia ich wpływ na odczytanie tekstu.	sens i odbiór, porównując je z innymi rodzajami literackimi 7. samodzielnie porównuje różne teksty kultury, wartościuje ich środki i uzasadnia interpretację z użyciem terminologii 8. samodzielnie porównuje język filmu i teatru, wartościuje rozwiązania artystyczne i precyzyjnie uzasadnia ocenę 9. samodzielnie, krytycznie interpretuje tekst, syntetyzując konteksty i formułując wyważone sądy wartościujące 10. syntetyzuje cechy rodzaju, gatunku, kompozycji i środków artystycznych w wieloaspektowej interpretacji. 11. krytycznie porównuje możliwe odczytania tekstu, wykorzystując trafnie dobrane konteksty.
II. TWORZENIE WYPOWIEDZI Zakres treści: wypowiedzi ustne i pisemne o zróżnicowanej funkcji i stylu; notatka, streszczenie, dialog i relacja z dialogu, wywiad; opis dzieła sztuki, opis przeżyć i sytuacji; opowiadanie odtwórcze i twórcze; charakterystyka i charakterystyka porównawcza; rozprawka z tezą lub hipotezą; list prywatny i oficjalny, SMS, e-mail; wprowadzenie do recenzji; opis bibliograficzny; argument, przykład, kontrargument, cytaty; figury retoryczne; etyka wypowiedzi.	1. wypowiada się na temat i zachowuje podstawową spójność; stosuje poprawną artykulację 2. formułuje stanowisko i pojedynczy argument; uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami 3. tworzy tekst zgodny z tematem; stosuje akapity; sporządza prosty plan i zapis bibliograficzny według wzoru	1. porządkuje wypowiedź i dobiera podstawowe słownictwo; odróżnia normę wzorcową od użytkowej i odmianę oficjalną od nieoficjalnej 2. uzasadnia zdanie przykładem lub cytatem; nawiązuje do wypowiedzi przedmówcy 3. stosuje wskaźniki zespolenia i unika oczywistych powtórzeń; sporządza przypis;	1. różnicuje konstrukcje składniowe i leksykę stosownie do sytuacji; świadomie stosuje akcent, intonację, gest i mimikę 2. buduje uporządkowaną argumentację; stosuje wybrane figury retoryczne; interpretuje głosowo wiersz 3. redaguje spójny tekst, świadomie dobierając konstrukcje; poprawia błędy i stosuje właściwy rejestr	1. świadomie kształtuje styl, korzystając z różnych konstrukcji gramatycznych i rejestrów; ocenia poprawność i stosowność 2. hierarchizuje argumenty, reaguje na kontrargumenty i świadomie wykorzystuje retorykę 3. różnicuje styl i składnię; samodzielnie redaguje bibliografię/przypisy i dokonuje pełnej korekty	1. tworzy płynną, precyzyjną i stylistycznie celową wypowiedź; funkcjonalnie integruje środki językowe i niewerbalne oraz uzasadnia wybory 2. prowadzi wielostronny wywód, celowo dobiera cytaty i figury retoryczne, a sposób wygłoszenia podporządkowuje perswazji i sensowi 3. tworzy precyzyjny, stylistycznie dojrzały tekst; świadomie redaguje, formatuje

	4. redaguje prostą formę zgodnie z podstawowymi cechami; tworzy streszczenie i opis 5. redaguje według wzoru dialog, relację, wywiad, opis przeżyć, opowiadanie, charakterystykę, list, e-mail i prostą wypowiedź argumentacyjną. 6. odróżnia argument od przykładu i wprowadza cytaty według wzoru.	formatuje tekst; odróżnia normę i rejestry 4. tworzy opowiadanie, charakterystykę, list/e-mail, wywiad i prostą wypowiedź argumentacyjną 5. tworzy uporządkowane wypowiedzi w przewidzianych formach; formułuje tezę lub stanowisko i popiera je argumentem. 6. zapisuje cytaty i prosty opis bibliograficzny.	4. redaguje rozprawkę, recenzję, przemówienie, opis przeżyć i dzieła sztuki; tworzy charakterystykę porównawczą 5. tworzy rozprawkę z tezą lub hipotezą, dobiera argumenty, przykłady i cytaty oraz formułuje kontrargument. 6. redaguje opis dzieła sztuki, opis przeżyć i charakterystykę porównawczą.	4. świadomie dobiera kompozycję, styl, argumenty i cytaty do formy; przekształca tekst między formami 5. świadomie komponuje rozprawkę, przemówienie, recenzję i inne przewidziane formy; hierarchizuje argumenty i odpowiada na kontrargumenty. 6. poprawnie cytuje i dostosowuje rejestr do sytuacji.	i uzasadnia rozwiązania językowe oraz kompozycyjne 4. twórczo i funkcjonalnie realizuje wszystkie przewidziane formy, zachowując ich cechy, precyzję, spójność i poprawność 5. tworzy dojrzałe wypowiedzi, funkcjonalnie łącząc argumentację, cytaty, figury retoryczne i konteksty. 6. samodzielnie doskonalą tekst pod względem kompozycji, stylu, etyki i skuteczności.
III. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE Zakres treści: fonetyka: głoska, litera, sylaba, artykulacja, upodobnienia, akcent i intonacja; słowotwórstwo: wyraz podstawowy i pochodny, rdzeń, temat słowotwórczy, formant, rodzina wyrazów; synonimy, antonimy, homonimy, frazeologizmy, neologizmy, zgrubienia i zdrobienia; części mowy, imiesłowy i pisownia „nie”; składnia: typy wypowiedzi, funkcje składniowe, mowa zależna i niezależna, zdania bezpodmiotowe, zdania współrzędne i podrzędnie złożone, imiesłowy równoważnik zdania; norma językowa, etyka i grzeczność; poprawność i interpunkcja.	1. rozpoznaje głoskę/literę/sylabę; wskazuje wyraz podstawowy, pochodny i rdzeń 2. rozpoznaje imiesłowy i podstawowe typy wypowiedzi; odróżnia mowę zależną od niezależnej 3. rozpoznaje synonim, antonim, homonim, frazeologizm, neologizm, zdrobienie i zgrubienie. 4. rozpoznaje zdanie współrzędne i podrzędnie złożone oraz podstawową interpunkcję.	1. rozpoznaje typowe upodobnienie; wskazuje formant i tworzy rodzinę wyrazów; stosuje podstawowe zasady akcentu 2. stosuje typowe imiesłowy i pisownię „nie”; rozpoznaje zdanie bezpodmiotowe i typ złożenia 3. dobiera synonimy i antonimy; wyjaśnia typowy frazeologizm, homonim i neologizm. 4. rozpoznaje typy zdań złożonych, zdanie bezpodmiotowe i imiesłowy równoważnik.	1. wyjaśnia mechanizm upodobnienia i funkcję formantu; analizuje budowę słowotwórczą 2. przekształca mowę zależną/niezależną; stosuje imiesłowy równoważnik; analizuje funkcje składniowe 3. analizuje znaczenie i funkcję słownictwa; tworzy wyrazy pochodne i określa rolę formantu. 4. przekształca mowę zależną i niezależną oraz konstrukcje z imiesłowym równoważnikiem.	1. wykorzystuje fonetykę do wyjaśniania wymowy/pisowni; analizuje znaczenie formantów i sposób tworzenia wyrazów 2. świadomie przekształca składnię, dobiera szyk i uzasadnia interpunkcję; stosuje normę adekwatnie do sytuacji 3. analizuje funkcje środków leksykalnych i słowotwórczych; ocenia poprawność i stosowność słownictwa. 4. świadomie przekształca składnię, dobiera szyk i koryguje błędy.	1. funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę fonetyczną i słowotwórczą w analizie stylu i znaczenia; samodzielnie uzasadnia wnioski 2. funkcjonalnie wykorzystuje fleksję i składnię do kształtowania stylu; ocenia warianty pod względem normy, etyki, precyzji i skuteczności 3. funkcjonalnie wykorzystuje zróżnicowanie leksykalne i słowotwórcze do kształtowania sensu i stylu. 4. twórczo operuje fleksją i składnią, oceniając warianty pod względem normy, etyki i precyzji.
IV. SAMOKSZTAŁCENIE Zakres treści: korzystanie z różnych źródeł i przypisów; planowanie działań; zasady korzystania z biblioteki; różne rodzaje notatek; słowniki	1. wyszukuje informację i sporządza prostą notatkę; korzysta z biblioteki	1. dobiera słownik/źródło; planuje zadanie i zapisuje źródło	1. porównuje informacje, tworzy funkcjonalną notatkę i realizuje etap projektu	1. krytycznie ocenia źródła, dokumentuje je i świadomie wykorzystuje technologię	1. samodzielnie planuje, monitoruje i ocenia proces uczenia się; syntetyzuje źródła i twórczo prezentuje wyniki

języka polskiego, poprawnej polszczyzny, wyrazów obcych, synonimów i antonimów; projekty edukacyjne i prezentacje multimedialne; selekcjonowanie, porządkowanie, krytyczna ocena i wykorzystywanie informacji.	2. zapisuje podstawowe dane źródła i sporządza prostą notatkę; uczestniczy w zadaniu projektowym.	2. korzysta z przypisu i kilku typów słowników; planuje zadanie i przygotowuje prostą prezentację.	2. porównuje źródła, selekcjonuje informacje i dokumentuje je; tworzy funkcjonalną notatkę.	2. krytycznie ocenia źródła i świadomie wykorzystuje technologię; samodzielnie planuje i prezentuje wyniki.	2. samodzielnie projektuje strategię uczenia się; syntetyzuje źródła, monitoruje postępy i twórczo prezentuje rezultaty.
--	---	--	---	---	--

Lektury i teksty wskazane w programie dla klasy: Aleksander Fredro „Zemsta”; Adam Mickiewicz „Dziady cz. II”, „Reduta Ordona”, „Świtezianka”; Jan Kochanowski – wybrana pieśń oraz „Tren VII” i „Tren VIII”; wybrane wiersze poetów wskazanych w programie i aforyzmy Stanisława Jerzego Leca; co najmniej jedna lektura uzupełniająca zgodnie z podstawą i programem.

II. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia

Osiągnięcia edukacyjne ucznia są sprawdzane systematycznie, z wykorzystaniem różnych form i metod dostosowanych do specyfiki przedmiotu, rodzaju sprawdzanych umiejętności oraz indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia. Ocenianiu podlegają w szczególności: wypowiedzi ustne, odpowiedzi na pytania dotyczące omawianych tekstów i zagadnień językowych, udział w rozmowie, dyskusji i innych sytuacjach komunikacyjnych, prace pisemne, w tym wypowiedzi użytkowe, argumentacyjne i twórcze przewidziane dla danej klasy, sprawdziany, kartkówki i inne formy pisemnego sprawdzania wiadomości i umiejętności, zadania z zakresu czytania i odbioru tekstów kultury, ćwiczenia gramatyczne, leksykalne, ortograficzne i interpunkcyjne, znajomość i interpretacja omawianych lektur, praca z tekstem źródłowym, informacyjnym i medialnym, działania projektowe i twórcze, prezentacje oraz zadania wykonywane indywidualnie i zespołowo.

Przy ocenianiu bierze się pod uwagę przede wszystkim stopień opanowania przez ucznia wiadomości i umiejętności określonych w wymaganiach edukacyjnych, poprawność merytoryczną i językową wypowiedzi, umiejętność zastosowania wiedzy w praktyce, samodzielność, sposób rozumowania, argumentowania, analizowania i interpretowania, a w przypadku wypowiedzi pisemnych również zgodność z tematem, realizację cech właściwych danej formie, kompozycję, spójność, poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną. W ocenianiu uwzględnia się także zaangażowanie ucznia w realizację działań praktycznych, projektowych, czytelniczych i medialnych, jeżeli stanowią one przedmiot sprawdzania określonych wymagań edukacyjnych. Formy sprawdzania osiągnięć powinny umożliwiać uczniowi wykazanie się wiedzą i umiejętnościami na różne sposoby. Nauczyciel przekazuje uczniowi informację o jego osiągnięciach, wskazując to, co uczeń opanował, elementy wymagające dalszej pracy oraz sposoby poprawy. W przypadku ucznia posiadającego opinię lub orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej sposoby sprawdzania osiągnięć dostosowuje się do jego indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami i ustalonymi w szkole dostosowaniami.

III. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z języka polskiego*

Uczeń może ubiegać się o uzyskanie rocznej oceny klasyfikacyjnej wyższej niż przewidywana na zasadach określonych w Statucie szkoły. Warunkiem uzyskania wyższej oceny jest wykazanie, że uczeń spełnia wymagania edukacyjne przewidziane na ocenę, o którą się ubiega, z uwzględnieniem kumulatywnego charakteru wymagań. Po uzyskaniu informacji o przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej uczeń lub jego rodzice, w terminie i w sposób określony w Statucie szkoły, zgłaszają nauczycielowi wolę ubiegania się o ocenę wyższą. Nauczyciel wskazuje zakres wiadomości i umiejętności, których opanowanie uczeń powinien wykazać, odpowiadający wymaganiom edukacyjnym na wnioskowaną ocenę. Sprawdzenie osiągnięć może mieć formę pisemną, ustną lub praktyczną albo łączyć te formy, zależnie od charakteru wymagań przewidzianych dla danej klasy. Powinno obejmować reprezentatywny zakres wiadomości i umiejętności zrealizowanych w ciągu roku szkolnego, w szczególności z obszarów: kształcenie literackie i kulturowe, kształcenie językowe, tworzenie wypowiedzi, samokształcenie.

Uczeń otrzymuje roczną ocenę klasyfikacyjną wyższą niż przewidywana, jeżeli w wyniku przeprowadzonego sprawdzenia wykaże opanowanie wiadomości i umiejętności odpowiadających wymaganiom edukacyjnym na tę ocenę. Przy ustalaniu oceny uwzględnia się dostosowania wymagań oraz sposobów sprawdzania osiągnięć wynikające z indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia.

**Tryb ustalania śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej, zasady informowania o przewidywanej ocenie klasyfikacyjnej, tryb ustalania wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna oraz inne zagadnienia, realizowane są zgodnie z zapisami w Statucie Szkoły.*

podpis nauczyciela